

Педагогічні умови модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів

Кудрявцева Олена Альбертівна¹

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

E-mail: elenakudryavtseva@ukr.net

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-1785-4064>

Стаття присвячена проблемі оптимізації системи оцінювання знань майбутніх вихователів. Мета дослідження – науково обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність педагогічних умов модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів у процесі професійної підготовки у педагогічному закладі вищої освіти. Методи дослідження: теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення наукових джерел з досліджуваної проблеми), емпіричні (різноманітні методи педагогічного контролю знань майбутніх вихователів: поточного (педагогічне спостереження, усне опитування, тестування), періодичного (письмові контрольні роботи, захист рефератів), підсумкового (екзамен); педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний етапи). Зміст та результати дослідження. Уточнено сутність поняття «педагогічні умови модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів», розглянуто різні підходи вчених до визначення педагогічних умов оцінювання якості знань студентів різних спеціальностей. Представлені етапи експериментального дослідження (констатувальний, формувальний, контрольний). Визначено критерії і показники, схарактеризовані рівні (високий, достатній, середній, низький) модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів. Представлені результати констатувального експерименту. На формуальному етапі дослідження було реалізовано педагогічні умови модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів експериментальної групи: забезпечення систематичного контролю з боку викладача за всіма видами самостійної та індивідуальної роботи кожного студента; введення комплексного критерію оцінювання якості навчальної роботи студентів; застосування сучасних методів поточного і періодичного контролю знань. Представлено результати контрольного експерименту, які доводять ефективність запропонованих педагогічних умов модульно-рейтингового оцінювання знань майбутніх вихователів.

Ключові слова: вища освіта, майбутні вихователі, оцінювання знань, педагогічні умови.

Вступ. Перебудова освітнього процесу у системі вищої педагогічної освіти, виходячи з вимог Закону України «Про вищу освіту», Державного стандарту вищої освіти, Галузевої концепції розвитку неперервної педагогічної освіти, орієнтують на формування фахівців, у тому числі і майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, нового типу: активних, творчих, здатних застосовувати інноваційні технології навчання.

Кредитно-модульна система організації освітнього процесу в сучасних закладах вищої освіти, значне збільшення навчального часу студентів на самостійну підготовку, висуває нові вимоги до педагогічного контролю, оцінювання навчальних досягнень майбутніх фахівців, потребує вдосконалення системи модульно-рейтингового оцінювання знань студентів, зокрема, впровадження спеціальних педагогічних умов оцінювання якості їхніх знань. Звідси витікає актуальність обраної для дослідження проблеми.

Сучасні вітчизняні та зарубіжні вчені досліджували різні аспекти проблеми оцінювання якості знань майбутніх фахівців:

- загальні питання педагогічного контролю, діагностики навчальних досягнень студентів (С. С. Вітвицька, І. М. Зварич, О. В. Каданер, О. М. Кондратьєва, О. О. Котлярова, Д. Б. Насімова, В. В. Полторацька, П. І. Сікорський, Г. С. Цехмістрова та ін.);

¹ кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

- використання нових інформаційних технологій у системі оцінювання знань (Є. Н. Алексєєва, О. Г. Богданов, А. В. Гривко, В. В. Жуйков, Л. Н. Коваль, П. І. Тутубалін, Данг Хоай Фіонг та ін.);
- педагогічні умови моніторингу якості навчальних досягнень студентів (Н. М. Байдацька, О. О. Безносок, В. Є. Воловник, А. О. Есаулов, О. В. Єршова, О. П. Іванцова, І. М. Мельничук, А. О. Томіліна, О. Ю. Ямковий та ін.).

Аналіз наукової літератури показав, що вчені приділяють значну увагу проблемі педагогічного контролю знань студентів, в тому числі і розробці педагогічних умов оцінювання якості знань майбутніх фахівців. Однак ще недостатньо розробленим є питання визначення педагогічних умов модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження – науково обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність педагогічних умов модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів у процесі професійної підготовки у педагогічному закладі вищої освіти.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання дослідження:

1. Уточнити сутність поняття «педагогічні умови модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів».
2. Визначити критерії, показники та схарактеризувати рівні модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів.
3. Визначити та експериментально перевірити педагогічні умови модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів в процесі вивчення педагогічних дисциплін.

Матеріали і методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань було використано такі методи дослідження: теоретичні: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення наукових джерел з досліджуваної проблеми для уточнення сутності поняття «педагогічні умови», визначення особливостей оцінювання знань студентів різних спеціальностей, визначення педагогічних умов модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів;

Емпіричні: різноманітні методи педагогічного контролю знань майбутніх вихователів: поточного (педагогічне спостереження, усне опитування, тестування), періодичного (письмові контрольні роботи, захист рефератів), підсумкового (екзамен); педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний етапи) для діагностування рівнів і перевірки ефективності визначених педагогічних умов модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів.

Результати дослідження, обговорення. Вважаємо, що якість педагогічних знань студентів значно підвищиться, якщо викладач створить необхідні педагогічні умови ефективності модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань. У загальному значенні поняття «умови» визначають як обставини, за яких відбувається, або від яких щось залежить.

Дослідники по-різному трактують поняття «педагогічні умови»:

- як сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів і педагогічних прийомів певного напряму виховання, спрямованих на виконання його завдань (Корягін, 2016: 4);
- як фактори, що забезпечують ефективність організації навчального процесу (Безсмолий, 2015:13);
- як сукупність обставин, що створюють сприятливу ситуацію для ефективного впровадження новітніх технологій навчання (Іванцова, 2011:11);
- як комплекс дидактичних, методичних і психолого-педагогічних чинників навчання конкретних дисциплін, що впливають на ефективність процесу набуття майбутніми фахівцями певної компетентності (Шинкаренко, 2015:11).

Найбільш вдалим вважаємо визначення цього поняття О. А. Маковською, яка трактує педагогічні умови як обставини освітнього процесу, які є результатом цілеспрямованого відбору, конструювання та застосування елементів змісту, методів, а також організаційних форм навчання для досягнення мети професійної підготовки майбутніх фахівців ... такі умови свідомо створюються в освітньому процесі і повинні забезпечувати найбільш ефективну професійну підготовку (Маковська, 2013:11).

Під педагогічними умовами модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів розуміємо спеціально створені обставини, які сприятимуть оптимізації системи оцінювання знань студентів, ефективно впливатимуть на якісне виконання різних видів аудиторної і позааудиторної самостійної роботи, дадуть студентам можливість отримати необхідні педагогічні знання, сформулювати відповідні вміння і професійно важливі якості, а тим самим –

сприятимуть підвищенню якості педагогічних знань майбутніх фахівців.

Розглянемо різні підходи вчених до визначення педагогічних умов оцінювання якості знань студентів різних спеціальностей.

Н. М. Байдацька теоретично обґрунтувала та експериментально перевірила ефективність педагогічних умов моніторингу якості навчальних досягнень студентів економічних спеціальностей. Автором експериментально підтверджено, що якість моніторингу значно поліпшиться, якщо будуть запроваджені такі педагогічні умови: чітке визначення мети, завдань, видів, функцій і принципів організації моніторингу; забезпечення теоретичної та методичної готовності викладачів до впровадження моніторингу в освітній процес; залучення до моніторингу студентів як суб'єктів освітнього процесу; використання у процесі моніторингу нових інформаційних технологій (Байдацька, 2007:16).

А. О. Есаулов визначив та експериментально перевіряв ефективність педагогічних умов організації контролю навчальних досягнень студентів-аграрників: усвідомлення студентами цілей навчання, володіння навчально-пізнавальними уміньми і навичками; забезпечення системності контролю знань; методика контролю навчальних досягнень студентів за будь-якої технології має передбачати наступність в оцінюванні знань; передбачення в процесі контролю особистісно-розвивального підходу; контрольні завдання охоплюють весь навчальний матеріал і диференційовані за рівнями володіння студентами знаннями; забезпечення студентів завчасною інформацією про зміст, методи, форми і терміни проведення контролю; гласність результатів контролю (Есаулов, 2005: 11).

О. Ю. Ямковий визначив та теоретично обґрунтував педагогічні умови застосування технології тестового контролю у професійній підготовці майбутніх бакалаврів з соціальної педагогіки, а саме: взаємозв'язок тестових завдань з основними формами і методами навчальної діяльності при підготовці соціальних педагогів у ЗВО; фахова спрямованість тестів у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів; застосування алгоритму при підготовці та проведенні тестового контролю рівня навчальних досягнень студентів; систематичність проведення тестового контролю у професійній підготовці майбутніх бакалаврів з соціальної педагогіки. Автор дослідження представив структуру та етапи технології тестового контролю у фаховій підготовці майбутніх соціальних педагогів та експериментально підтвердив, що впровадження технології тестового контролю з урахуванням визначених педагогічних умов сприяє значно вищому рівню навчальних досягнень студентів (Ямковий, 2012: 91).

О. В. Єршова виявила та експериментально перевірила педагогічні умови підвищення ефективності контролю навчальної діяльності студентів технічних спеціальностей: залучення студентів у контроль навчальної діяльності, посилення впливу студентів на процес проведення контролю; організація роботи студентів на заняттях у фіксованих парах «сильний-слабкий»; проведення заходів з підвищення кваліфікації викладачів, обміну педагогічним досвідом з удосконалення контролю освітньої діяльності студентів (Єршова, 2014: 8- 9).

Представляє інтерес дослідження О. П. Іванцової, присвячене визначенню та експериментальній перевірці ефективності педагогічних умов застосування модульно-рейтингової системи навчання майбутніх фахівців економічного профілю (дидактичних, організаційних, психологічних). Серед запропонованих ученою педагогічних умов найбільш цікавими для досліджуваної проблеми є: застосування системи різнорівневого рейтингового контролю та професійно-зорієнтованих завдань; використання рейтингових книжок, методичних рекомендацій; забезпечення єдиного підходу до нарахування балів та визначення рейтингу студентів; здійснення психологом колекційної роботи з урахуванням індивідуальних особливостей студентів (Іванцова, 2011: 11).

Аналіз різноманітних наукових джерел дозволив виокремити такі педагогічні умови модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів:

- забезпечення систематичного контролю з боку викладача за всіма видами самостійної та індивідуальної роботи кожного студента;

- введення комплексного критерію оцінювання якості навчальної роботи студентів;

- застосування сучасних методів поточного і періодичного контролю знань.

Щодо першої висунутої педагогічної умови модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань студентів, вважаємо важливим забезпечити систематичний контроль з боку викладача за всіма видами самостійної та індивідуальної роботи кожного студента. Також необхідно, щоб студенти ще перед початком вивчення педагогічної дисципліни були ознайомлені з модульно-рейтинговою системою оцінювання результатів різних видів позааудиторної та аудиторної самостійної роботи, із формами контролю знань, умінь та навичок, видами контролю і методами

контролю. Друга педагогічна умова – введення комплексного критерію оцінювання якості навчальної роботи студентів. Вважаємо, що визначати якість педагогічних знань студентів тільки за рівнем знань, умінь і навичок недоцільно. Тому з метою підвищення якості педагогічних знань і оптимізації системи їх оцінювання, пропонуємо ввести додатково регулярне оцінювання роботи студентів протягом вивчення педагогічної дисципліни за комплексним критерієм оцінювання якості навчальної роботи студентів (за показниками систематичності, самоорганізованості, активності, інтересу до наукової роботи).

Наступною педагогічною умовою ефективності модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань студентів є застосування сучасних методів поточного і періодичного контролю, а саме – модульних контрольних робіт, різних видів тестувань, захисту ІНДЗ (навчального проекту).

Експериментальне дослідження проводилося на протязі 2015-2018 навчальних років на базі Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», факультету дошкільної педагогіки та психології. В експерименті взяли участь 41 студент другого, третього, четвертого року навчання, денної форми навчання, спеціальності «Дошкільна освіта».

Для вивчення ефективності запропонованої методики реалізації педагогічних умов модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів було проведене експериментальне дослідження (констатувальний, формувальний, контрольний етапи експерименту).

З метою визначення рівня оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів був проведений констатувальний етап експерименту, на якому було визначено такі критерії модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань студентів з відповідними показниками: гносеологічний (повнота знань, вичерпна обізнаність за всіма темами навчальної дисципліни; гнучкість знань; систематичність знань; усвідомленість знань; розуміння зв'язків і взаємозалежностей між педагогічними явищами і об'єктами), операційний (уміння володіти понятійним апаратом навчальної дисципліни; уміння трансформувати знання і використовувати їх у нестандартних ситуаціях; уміння виконувати завдання з адекватним розумінням кінцевого результату; уміння застосовувати отримані теоретичні знання у практиці освітнього процесу ЗДО; уміння визначати причинно-наслідкові залежності між педагогічними явищами і об'єктами; уміння рефлексувати й оцінювати власні досягнення в опануванні теорії професійної діяльності вихователя ЗДО), мотиваційний (інтерес до вивчення навчальної дисципліни; інтерес до майбутньої професійної діяльності; бажання удосконалювати педагогічні знання шляхом самоосвіти).

Схарактеризовано рівні модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів (високий, достатній, середній, низький) згідно визначеним критеріям.

До високого рівня модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів віднесено студентів, які демонструють вичерпну обізнаність за всіма темами навчальної дисципліни, володіють понятійним апаратом; демонструють гнучкість, систематичність, усвідомленість знань, розуміння зв'язків і взаємозалежностей між педагогічними явищами і об'єктами; володіють практичними уміннями і навичками, здатні трансформувати знання з метою самостійного пошуку способів їх використання у нестандартних ситуаціях, демонструють виважений підхід до виконання завдань з адекватним розумінням кінцевого результату, розуміють значення і вміють застосовувати отримані теоретичні знання у практиці освітнього процесу ЗДО, вміють правильно пояснити причини відмінності і подібності при порівнянні педагогічних явищ, об'єктів, вміють рефлексувати й оцінювати власні досягнення в опануванні теорії професійної діяльності вихователя ЗДО; проявляють стійкий інтерес до майбутньої професійної діяльності, до вивчення навчальної дисципліни, удосконалюють педагогічні знання шляхом самоосвіти.

До достатнього рівня модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів віднесено студентів, які демонструють повне засвоєння навчального матеріалу, понятійного апарату, вміють орієнтуватися в навчальному матеріалі, трансформувати його згідно ситуації, послідовно його викладати, усвідомлено застосовувати в практичних завданнях, володіють практичними уміннями і навичками, однак, зміст і форма відповіді і виконання практичних завдань мають окремі недоліки, не завжди демонструють виважений підхід до виконання завдань із розумінням значення кінцевого результату діяльності, розуміють взаємозалежності між педагогічними явищами, але не завжди правильно пояснюють причини відмінності і подібності при порівнянні педагогічних ідей, явищ, об'єктів; вміють рефлексувати і оцінювати власні досягнення; проявляють інтерес до майбутньої професійної діяльності, до вивчення навчальної дисципліни, при тому не завжди присутнє бажання удосконалювати педагогічні знання шляхом самоосвіти.

До середнього рівня модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів віднесено студентів, які знають загальні положення основного матеріалу, але не засвоїли його деталей, допускають неточності у визначенні і використанні понятійного апарату, у застосуванні знань при рішенні практичних завдань, не можуть довести свою точку зору, не завжди вміють трансформувати знання, не бачать кінцевого результату діяльності, демонструють нестійку сформованість практичних умінь і навичок, не завжди можуть виявити взаємозалежності між окремими педагогічними явищами і об'єктами, не вміють пояснити причини подібності та відмінності при порівнянні педагогічних ідей, явищ, об'єктів; вміють рефлексувати, але не завжди правильно оцінюють власні досягнення, однак здатні при допомозі викладача виправити допущені помилки; проявляють інтерес до майбутньої професійної діяльності, але не завжди проявляють інтерес до вивчення навчальної дисципліни, відсутнє бажання удосконалювати педагогічні знання шляхом самоосвіти.

До низького рівня модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів віднесено студентів, які демонструють епізодичні, безсистемні знання основного матеріалу навчальної дисципліни, понятійного апарату, допускають суттєві помилки у вмінні їх трансформувати для рішення нестандартних завдань, не бачать кінцевого результату діяльності, демонструють не сформованість практичних умінь і навичок, не вміють застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань, не вміють виявляти взаємозалежності між педагогічними явищами і об'єктами, не вміють пояснити причини подібності та відмінності, вміють рефлексувати, але завжди неправильно оцінюють власні досягнення; проявляють не стійкий інтерес до майбутньої професійної діяльності, не проявляють інтерес до вивчення навчальної дисципліни, відсутнє бажання удосконалювати педагогічні знання.

Ступінь прояву кожного показника гносеологічного та операційного критерію визначався в процесі різних видів поточного, періодичного та підсумкового контролю знань; ступінь прояву показників мотиваційного критерію оцінювалася за допомогою спеціально розробленої карти мотиваційного вибору. Розподіл балів був таким: у процесі поточного і періодичного оцінювання студент максимально міг набрати 80 балів (за 100-бальною шкалою оцінювання), ще 20 балів можна було набрати у процесі підсумкового контролю – екзамену. Таким чином, з навчальної дисципліни студент міг максимально набрати 100 балів.

На констатувальному етапі дослідження отримано такі результати: високий рівень (90-100 балів) оцінювання якості педагогічних знань з навчальної дисципліни «Педагогіка дошкільна» (дисципліна викладалася студентам II курсу навчання на протязі 3 і 4 семестрів 2015-2016 н. р. Загальна кількість годин -135, кредитів -4,5, аудиторна робота – 44 години, самостійна робота студента – 91 година, підсумковий контроль – іспит) був виявлений лише у 16% студентів експериментальної групи (ЕГ – група ДОБ-2.2(д) і 18% студентів контрольної групи (КГ – група ДОБ-2.1(д); достатній рівень (74-89 балів) оцінювання якості педагогічних знань визначився у 26% студентів ЕГ і 36% КГ; середній рівень (73-60 балів) оцінювання якості педагогічних знань був характерний для 22% студентів ЕГ і для 10% студентів КГ; низький рівень (59-1 бал) оцінювання якості педагогічних знань був зафіксований у 36% студентів ЕГ і 36% студентів КГ.

Узагальнюючи результати констатувального зрізу, дійшли висновку, що в переважній більшості студентів контрольної і експериментальної груп оцінювання якості педагогічних знань студентів майже не різняться між собою і знаходиться переважно на низькому і середньому рівнях. Отримані результати зумовили необхідність підвищення якості педагогічних знань майбутніх вихователів і оптимізації системи їх оцінювання, а саме – реалізації педагогічних умов модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань студентів.

На формуальному етапі дослідження з метою підвищення ефективності оцінювання якості педагогічних знань студентів експериментальної групи (група ДОБ-3.2(д), було реалізовано педагогічні умови модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів (забезпечення систематичного контролю з боку викладача за всіма видами самостійної та індивідуальної роботи кожного студента; введення комплексного критерію оцінювання якості навчальної роботи студентів; застосування сучасних методів поточного і періодичного контролю знань) в процесі вивчення навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» (дисципліна викладалася студентам III – IV курсу навчання на протязі 6 і 7 семестрів 2016-2017 і 2017-2018 н. р. Загальна кількість годин – 135, кредитів – 4,5, аудиторна робота – 78 годин, самостійна робота студента – 57 годин, підсумковий контроль – екзамен).

Реалізація першої педагогічної умови – забезпечення систематичного контролю з боку викладача за всіма видами самостійної та індивідуальної роботи кожного студента – передбачала таку організацію освітнього процесу, коли студенти ще перед початком вивчення педагогічної

дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» були ознайомлені з модульно-рейтинговою системою оцінювання результатів різних видів позааудиторної та аудиторної самостійної роботи, із формами контролю знань, умінь та навичок, видами контролю і методами контролю. Наявність різних видів контролю і обов'язкова систематичність контролю з боку викладача за всіма видами самостійної і індивідуальної роботи кожного студента, стимулювала студентів систематично працювати, мотивувала діяльність студентів, а обізнаність з оцінюванням (в балах) кожного виду роботи, стимулювала пізнавальну активність, бажання постійно підвищувати свій рейтинг під час вивчення навчальної педагогічної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки».

Реалізація другої педагогічної умови – введення комплексного критерію оцінювання якості навчальної роботи студентів – ґрунтувалася на тому, що визначати якість педагогічних знань студентів тільки за рівнем знань, умінь і навичок недоцільно. Тому з метою підвищення якості педагогічних знань і оптимізації системи їх оцінювання було введено додатково регулярне оцінювання роботи студентів протягом вивчення педагогічної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» за комплексним критерієм оцінювання якості навчальної роботи студентів (за показниками систематичності (за результатами поточної роботи студентів під час аудиторних занять); самоорганізованості (за результатами самостійної роботи студентів); активності (участь у роботі з удосконалення дидактичних матеріалів з навчальної дисципліни), інтересу до наукової роботи (написання наукових статей у співавторстві з науковим керівником, виступи з доповідями на студентських наукових конференціях).

Реалізація третьої педагогічної умови – застосування сучасних методів поточного і періодичного контролю знань – передбачала включення до системи оцінювання якості педагогічних знань студентів сучасних методів модульно-рейтингового оцінювання, а саме – есе (творів-роздумів), презентацій (наочного представлення інформації із використанням аудіовізуальних засобів), модульних контрольних робіт із завданнями різних рівнів складності (тестове завдання, завдання на визначення поняття, завдання на вміння довести свою думку, завдання творчого характеру), різних видів тестувань (із завданнями відкритої форми і завданнями закритої форми (альтернативні, з множинним вибором, на відновлення відповідності частин, на відповідність, на визначення причинної залежності, на встановлення правильної послідовності), захисту індивідуального навчально-дослідного завдання (навчального проекту, який виконувався у програмі Power point) з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки».

Після завершення формувального експерименту для перевірки ефективності запроваджених педагогічних умов модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань, було проведено прикінцеві зрізи. Як засвідчують одержані дані контрольного етапу експерименту (під час поточного, періодичного і підсумкового контролю знань (екзамену), в експериментальній групі (група ДОБ-4.2(д) відбулися значні позитивні зміни у підвищенні якості педагогічних знань студентів: високий рівень (90-100 балів) оцінювання якості педагогічних знань з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» був виявлений у 36% студентів; достатній рівень (74-89 балів) оцінювання якості педагогічних знань визначився у 36% студентів; середній рівень (73-60 балів) був характерний для 16% студентів; низький рівень (59-1 бал) був зафіксований тільки у 12% студентів. Порівняно з результатами констатувального етапу експерименту, значно збільшилась кількість студентів з високим і достатнім рівнями оцінювання якості педагогічних знань і зменшилась кількість студентів з середнім і низьким рівнем оцінювання якості педагогічних знань. Такі дані свідчать про перехід більшості студентів експериментальної групи на якісно новий рівень оцінювання якості педагогічних знань.

Аналіз динаміки якості педагогічних знань студентів контрольної групи (група ДОБ-4.1(д) засвідчив екстенсивний характер якості їхніх знань: високий рівень (90-100 балів) оцінювання якості педагогічних знань з навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» був виявлений у 18% студентів; достатній рівень (74-89 балів) визначився у 32% студентів; середній рівень (73-60 балів) був характерний для 18% студентів; низький рівень (59-1 бал) оцінювання якості педагогічних знань був зафіксований у 32% студентів. Порівняно із результатами констатувального експерименту кількість студентів з високим рівнем оцінювання якості педагогічних знань залишилась без змін; зменшилась кількість студентів з достатнім рівнем (1 студент перейшов на середній рівень оцінювання) і дуже незначні зміни відбулися на низькому рівні (1 студент перейшов з цього рівня на середній).

Висновки перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, порівняльний аналіз результатів діагностики рівнів модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань студентів експериментальної і контрольної груп на контрольному етапі експериментального дослідження засвідчив ефективність запропонованої системи оцінювання, а також ефективність

визначених і реалізованих педагогічних умов модульно-рейтингового оцінювання якості педагогічних знань студентів. Перспективу дослідження вбачаємо у розробці інноваційних методів підсумкового контролю знань майбутніх вихователів.

Література

- Байдацька Н.М. Педагогічні умови моніторингу якості навчальних досягнень студентів у ВНЗ недержавної форми власності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Вінниця, 2007. 22 с.
- Безсмолий Є. Б. Підготовка майбутніх магістрів з правознавства до викладацької діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Рівне, 2015. 22 с.
- Есаулов А. О. Методика контролю навчальних досягнень студентів-аграрників у процесі вивчення спеціальних технічних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02. Київ, 2005. 19с.
- Ершова О. В. Повышение эффективности контроля учебной деятельности студентов вузов: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.08. М., 2014. 23 с.
- Іванцова О. П. Застосування модульно-рейтингової системи у процесі фахової підготовки студентів економічних спеціальностей у коледжах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Житомир, 2011. 21 с.
- Корягін В. М., Блавт О. З. Педагогічні умови формування рухової компетенції у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2016. №3. С. 3-7.
- Маковська О. А. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до викладацької діяльності в умовах магістратури: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Тернопіль, 2013. 23 с.
- Шинкаренко Л. В. Педагогічні умови формування математичної компетентності майбутніх соціологів у вищому навчальному закладі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Одеса, 2015. 21 с.
- Ямковий О. Ю. Педагогічні умови застосування технології тестового контролю у фаховій підготовці майбутніх соціальних педагогів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2012. 253 с.

Pedagogical conditions for the modular-rating assessment of the quality of the future educators' pedagogical knowledge

Kudriavtseva Olena²

*State institution «South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky», Odessa, Ukraine*

The article is devoted to the problem dealing with the optimization of the assessment system of the future educators' knowledge. The purpose of the research is to scientifically substantiate and experimentally test the effectiveness of the pedagogical conditions for the modular-rating assessment of the quality of the future educators' pedagogical knowledge in the process of professional training at a pedagogical institution of higher education. The research methods are as follows: theoretical (analysis, synthesis, comparison, generalization of scientific sources on the investigated problem), empirical (various methods of pedagogical control of the future educators' knowledge: current (pedagogical observation, oral questioning, testing), periodical (written control works, defence of papers), final (exam); pedagogical experiment (stating, forming, controlling stages). The content and results of the research. The essence of the notion "pedagogical conditions for the modular-rating assessment of the quality of the future educators' pedagogical knowledge" has been specified; different approaches of scientists to the definition of pedagogical conditions for assessing the quality of knowledge demonstrated by students majoring in different specialties have been considered. The stages of the experimental research (stating, forming, controlling) have been presented. The criteria and indicators have been determined; the levels (high, sufficient, intermediate, low) of the modular-rating assessment of the quality of the future educators' pedagogical knowledge have been characterized. The results of the stating experiment have been presented. At the forming stage of the research, the pedagogical conditions for the modular-rating assessment of the quality of the future educators' pedagogical knowledge within the experimental group were implemented: provision of a systematic control implemented by the teacher over all types of each student's independent and individual work; the introduction of a comprehensive criterion for assessing the

² Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Chair of Preschool Pedagogy at the State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky»

quality of students' work; application of modern methods of current and periodic knowledge control. The results of the controlling experiment which prove the effectiveness of the proposed pedagogical conditions for the modular-rating assessment of the of future educators' knowledge have been presented.

Keywords: higher education, future educators, assessment of knowledge, pedagogical conditions.

References

Baydats'ka, N.M. (2007). Pedagogicheskiye umnyye i istoricheskiye obyazannosti studentov, obuchayushchikhsya v VNZ v usloviyakh nederzhaniya [The pedagogical clever and historical responsibilities of students studying at a higher education institution under incontinence conditions]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Vinnitsa [in Ukrainian].

Bezsmoly, Ye.B. (2015). Pidhotovka maybutnikh mahistriv z pravoznavstva do vykladats'koyi diyal'nosti [Preparation of future masters in law in teaching]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Rivne [in Ukrainian].

Esaulov, A.O. Metodyka kontrolyu navchal'nykh dosyahnen' studentiv-ahrarynykiv u protsesi vvychnyia spetsial'nykh tekhnichnykh dystsyplin [Methods of control of educational achievements of agricultural students in the process of studying special technical disciplines]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

Ivantsova, O.P. (2011). Zastosuvannya modul'no-reytynhovoyi systemy u protsesi fakhovoyi pidhotovky studentiv ekonomichnykh spetsial'nostey u koledzhakh [Application of the module-rating system in the process of professional preparation of students of economic specialties in colleges]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Zhytomyr [in Ukrainian].

Koryahin, V.M. & Blavt, O.Z. (2016). Pedahohichni umovy formuvannya rukhovoyi kompetentsiyi u fizychnomu vykhovanni studentiv spetsial'nykh medychnykh hrup [Pedagogical conditions of formation of motor competence in physical education of students of special medical groups]. *Teoriya ta metodyka fizychnoho vykhovannya – Theory and methodology of physical education*, 3, 3-7 [in Ukrainian].

Makovs'ka, O.A. (2013). Pidhotovka maybutnikh sotsial'nykh pedahohiv do vykladats'koyi diyal'nosti v umovakh mahistratury [Preparation of future social educators for teaching activities in a magistracy]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ternopil' [in Ukrainian].

Shynkarenko, L.V. (2015). Pedahohichni umovy formuvannya matematychnoyi kompetentnosti maybutnikh sotsiolohiv u vyshchomu navchal'nomu zakladi [Pedagogical conditions for the formation of mathematical competence of future sociologists in higher education]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Odesa [in Ukrainian].

Yamkovyy, O.Yu. Pedahohichni umovy zastosuvannya tekhnolohiyi testovoho kontrolyu u fakhoviy pidhotovtsi maybutnikh sotsial'nykh pedahohiv [Pedagogical conditions of application of test control technology in professional training of future social educators]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

Yershova, O.V. (2014). Povysheniye effektivnosti kontrolya uchebnoy deyatelnosti studentov vuzov [Increasing the effectiveness of the control of the educational activities of university students]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Moscow [in Russian].

Accepted: June 24, 2019

